

HEVOSMATKAILU JA VASTUULLISUUS

Markku Saastamoinen
Luonnonvarakeskus LUKE

Hevosalan Areena,
Hämeenlinna
31.5.2023

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

 Hämeen liitto
Regional Council of Häme

- Trendinä kiinnostus luonnossa oleskeluun ja luontoaktiviteetteihin
- Eniten kasvaa luonto- ja ulkoiluun liittyvä matkailu
- Hevonen tarjoaa mahdollisuuden päästä syvemmälle luontoon
- Matkailussa ja sen kohteissa korostuu turvallisuus, paikallisuus, vastuullisuus

- Asiakkaat kahdenlaisia: **1.** *Itse harrastavia ja aktiviteetteja hakevia*, **2.** *”kiinnostuneita”* (kulttuuri, historia, tapahtumat ym. monipuolisesti)

Mitä hevosmatkailu on?

- Hevosmatkailu alkanut 1950-60 –luvulla USA, Australia, Eurooppa
- *”Normaalin asuinpaikan ulkopuolella tapahtuvaa vapaa-ajan tarkoituksessa harjoitettavaa hevosaktiiviteettiä”*
(Kansainvälinen hevosmatkailun järjestö FITE)
- Ranskassa määritelty ”liikunta-aktiiviteetiksi, joka mahdollistaa luontokokemuksen parhaalla mahdollisella tavalla”

- Ranskassa osa luontomatkailua; yhdistetty kulttuuriin ja paikallisuuteen (mm. yhteistyö paikallisten eri alojen toimijoiden välillä), kestävää kehitystä tukevaa
- Hevosmatkailu hyödyntää ihmisten luontokokemusten (hevonen, luonto, ihminen-hevonen –vuorovaikutus) ja sosiaalisen kanssakäymisen tarvetta (myönteiset vaikutukset)

- Agriturismi (maatilamatkailu) = maatilalla toteutettavia eläinaktiviteetteja, eläinten kanssa puuhailua, maatilaympäristö

- Hevosmatkailu edistää hevosperinteen säilymistä ja monipuolisuutta
- Paikalliset ja alueelliset ominaispiirteet
- Suuri merkitys historiallisten/vanhojen rakennusten säilymiselle

 VASTUULLISUUSASPEKTIT

Mitä hevosmatkailu voi olla

- Kokemuksia hevosen selästä tai kärryiltä käsin: luontoa ("safarit", piknikit), kulttuuria ja nähtävyyksiä
- Hevoskulttuuriin tutustumista: käsityöammatit, hevostyöt, rakennukset, hevosajoneuvot, muu perinne (museot, näytökset)
- Hevostapahtumat: kilpailut, näyttelyt, näytökset, messut
- Yhdistettynä toisiinsa tai muihin aktiviteetteihin ("paketit"): kylpylä, teatteri, konsertti, kylätapahtuma, museo, ruoka ...

... tai yksinkertaisimmillaan:

- Tallivierailut
- Leirit, valmennustapahtumat ratsastajille
- Talvi- ym. hevosaiheiset riehut ja yleisötapahtumat
- Liitettynä majoitus- , kokous- ja ruokapalveluihin hevosympäristössä (hevosaktiviteetit: vauhti, esim. talvella hiihtoratsastus yms., ravikärryillä ajaminen)

Kestävästi ja vastuullisesti

Lähtökohta:

- Asiakkaat ovat ympäristötietoisia, ja myös matkailutoimijat ovat kiinnostuneita ympäristövaikutuksista
- ***Kestävyys ja vastuullisuus ovat matkailun trendejä***
- Eläinten pito-olosuhteet kiinnostavat (siisteys, rakenteet)

- Huomioidaan *taloudelliset, sosio-kulttuuriset ja ympäristölliset/ekologiset vaikutukset*
- Huomioidaan kohdealueiden hyvinvointi sekä kulttuuriperintö ja –maisemat
- Edistetään ympäristön hyvinvointia, monimuotoisuutta ja lisätään tietoisuutta näistä
- Lisätään matkailijoiden ja paikallisen väestön **tietoisuutta ja ymmärrystä** ympäristöstä, luonnosta ja monimuotoisuuden merkityksestä

Kestävän ja vastuullisen toiminnan näkyminen:

- Kestävän ja vastuullisen toiminnan näyttävä yrityksen tasolla ja koko toimialalla
- Yritysten pitää **tunnistaa toimintansa luontovaikutukset**, minimoida ympäristölle aiheutuvat haitat, käyttää luonnonvaroja säästeliäästi ...
- Yrityksen on varmistauduttava, että myös sen **hankintaketjun toiminta** on kestävä
- Isossa kuvassa keskeistä luonnon monimuotoisuuden säilyminen ja ilmastonmuutos

- SLO (Social Licence to Operate = yhteiskunnan antama lupa toimia: ***talous, ympäristö, lainsäädäntö***): ei toimia vain alan omaksi hyödyksi ja tavoitteiden toteuttamiseksi, vaan pitää **tuottaa yhteistä hyvää**
- Pelkät välilliset vaikutukset eivät riitä, vaan pitää edelleen toimia vastuullisesti ja kestävästi
- Kun toiminta taloudellisesti kestävä, luodaan perustaa sosiaaliselle kestävyydelle, mikä edistää taloudellista toimintaa esim. alueellisesti

Osa-alueet:

1. Energian kulutus ja lähteet
2. Matkustaminen, liikenne
3. Ympäristön kestävyys (maan kuluminen, jätteiden käsittely, hygienia, monimuotoisuus, monikäyttöisyys)
4. Hevosten hyvinvointi
5. Bioturvallisuus
6. Talous, liiketoiminta

7. Asiakkaiden huomioiminen, palvelun laatu.
Erytisryhmien huomioiminen on osa sosiaalista vastuuta on

8. Paikallisuuden huomioiminen (kulttuuri, yhteisöt, muut yritykset, elinvoima, yhteistyö = sosio-ekonominen kestävyys)

9. Turvallisuus – asiakkaat, työntekijät, hevoset (ml. rehu- ja tautiturvallisuus), vaaralliset aineet

...

- Tarvitaan sitoutumista, osaamista, suunnitelmallisuutta, viestintää ja lopuksi todentaminen (Sustainable Travel Finland e-opas)
- ***Kestävyyden ja vastuullisuuden on näyttävä koko arvoketjussa (tuotantoketjussa) tavaroiden ja palveluiden toimittajista lähtien***

- *Visit Finland (2018) kestävän matkailun kriteerit*
- *Business Finland kestävän matkailun periaatteet 2019*
- *Visit Finland on kehittänyt matkailualalle Sustainable Travel Finland – ohjelman ja –merkin: merkki tarjoaa yrityksille ja alueille 7-askelisen kehittämisspolun*
- *Ranskassa (Camargue) ”turismi –merkki”*

Toimia hevosmatkailun kestävyuden saavuttamiseksi:

- Energiaratkaisut: maalämpö, lämpöpumput, aurinkoenergia, sähköautojen latauspisteet
- Kierrätys: jätteiden lajittelu ja keräyspisteet, materiaalien kierrätys ja uusiokäyttö sekä hyödyntäminen, kompostointi ja lanta (ravinteiden kierto)
- Hävikin pienentäminen ja tämän keinot
- Hevosten hyvinvointi

- Luontovaikutukset ("slow tourism")
- Liikkuminen: mahdollisuudet julkisen liikenteen käyttöön, hevosten kuljetusten optimointi ja yhteiskuljetukset, hevosten vieminen lähemmäksi asiakkaita (reitistöjen sijainti)
- Yhteistyö alueen muiden yritysten kanssa (majoitus, ruokapalvelut, tukipalvelut, kulttuuri)
- Alkuperärodun (suomenhevonen) käyttö (vrt. islanninhevonen, camargue)

1. Hevosten hyvinvointi:

- osaava henkilöstö
- hyvä hoito (ml. kengitys/kaviot, perusterveys, seuranta) sekä rehut ja ruokinta
- hyvät pitopaikat (tallit, laitumet, hevosryhmät), myös käytön ulkopuolella
- hevosten käyttö oikein mitoitettu, tauot, huomioidaan ikä, eläköityminen ajoissa
- sopivat ja ehjät varusteet

- hevosen luonteen huomioiminen
- hevosten terveys, kestävyys, haavojen hoito yms.
- ratsastajien taidot, ratsastajan koko suhteessa hevoseen

Hevosen kyky kantaa painoa

%	400	500	600
15	60	75	90
20	80	100	120
25	100	125	150
30	120	150	180
35	140	175	210

2. Vähemmän ympäristöhaittoja hevosella liikkumisesta:

1. Maan kulumisen vähentäminen
 - Käytä vain sallittuja reittejä
 - Yhteistyö ja sopiminen maanomistajien kanssa
 - Puiden juuristojen rikkoutumisen välttäminen
 - Maan pintakasvillisuuden ja pinnan rikkoontumisen vähentäminen: eroosio, rikkakasvien leviäminen, alkuperäisen kasvillisuuden häviäminen

2. Sonnan poisto reiteiltä, taukopaikoilta

- Sonnan mukana voi levitä *rikkakasvien ja alueelle kuulumattomien kasvilajien siemeniä*
- hygienia, muiden liikkujien huomioiminen

3. Ruokkiminen karkearehuilla, joissa *ei kasvien siemeniä (siemenvaiheessa olevia kasveja)*

- myös kotitallassa, koska rehu viipyy 1-2 vrk
- ei jätetä rehuja taukopaikoille

- Varsinkin arvokkailla luontoalueilla tai niiden lähellä huomiota rikkakasvien ja vieraslajien siementen leviämisen riskiin
- USA:ssa alueita, joilla saa syöttää vain (rikkakasvien siementen varalta) sertifioituja rehuja

4. Tarkista, että siemeniä ei kulkeudu vaatteissa, jalkineissa tai hevosessa ja sen varusteissa
 5. Älä anna hevosen syödä oksia tai kaluta puita
 6. Älä sido hevosta taukopaikoilla puuhun
 7. Älä häiritse luontoa ja luonnon eläimiä
- Metsähallituksen luontopalveluiden *Retkietikettiä* voidaan myös käyttää

Mitä hyötyä kestävästä toiminnasta ja vastuullisuudesta

- 80 % yrityksistä, joilla vastuullisuusohjelma, kokee saavansa hyötyä vastuullisesta toiminnasta ja imagosta
- Myös työntekijät arvostavat kestäväää toimintaa
- Monet isot luonnonvaroja hyödyntävät yritykset tekevät luonnon hyvinvointiaja monimuotoisuuden säilymistä edistäviä toimia (esim. Rudus)

- Vastuullinen yritys kiinnostaa asiakkaita (asiakas on myös yhteiskunta >SLO) ja työntekijöitä
- Valintoja tehdään eettisyyden perusteella
- Kuluttajat entistä valmiimpia maksamaan vastuullisista tuotteista ja palveluista (3/4 kuluttajista); yli kolmannes maksaisi +1–5 %, viidennes +6–10 %

- Tuo ***lisäarvoa*** kaikissa ketjun osissa, samoin asiakkaalle tämän omassa kestäväen toiminnan tavoitteen saavuttamisen pyrkimyksissä
- Vastuullisuutta voidaan kehittää ***yhdessä asiakkaiden kanssa***
- Myös työntekijät arvostavat kestäväää toimintaa

- *matkailun tulee tukea kestävyysajattelua laajasti, ei olla vain itse kestävä*
- Visit Finland korostaa *viestintää asiakkaille vihreistä valinnoista, pyrkimistä saada asiakkaat toimimaan vastuullisemmin*
- Kestävästi toimiminen ei ole enää vain kilpailukykyä vaan *välttämättömyys yrityksille*

- Vastuullisuudesta pitää kertoa!
Vastuullisuusviestintä – kestävän ja vastuullisen toiminnan brändääminen, toiminnan oltava todistetusti kestävä (rehellisyys!)

Vastuullisuus Kuninkuusravikyselyssä

Forssa 2022

- **Ympäristötavoitteiden** arvioitiin toteutuvan hevosalalla **keskimääräisellä tasolla** (3,1 asteikolla 1-5). Suurin tyytyväisyys luonnon monimuotoisuuden ylläpitoon (3,5). Eniten kriittisyyttä ja kehittämistarpeita liittyi hevosen lannan käyttöön ja energiakysymyksiin.
- Kyselyn vastaajat olivat **melko tyytyväisiä myös hevosen hyvinvoinnin ja terveyden huomioimiseen** (3,8). Hyvinvointiin liittyvät teemat ovat ihmisille tärkeitä
- **Sosiaalisen kestävyden teemat arvioitiin hieman heikommiksi** (3,1), erityisesti työntekijöiden työturvallisuus ja hyvinvointi).
- **Taloudellisen kestävyden kokonaisarvosana (2,8) oli kestävyiden osa-alueista heikoin.** Huonoimman arvion koko kyselyssä sai kysymys toimialan taloudellisen elinvoimaisuuden kehittymisestä (2,6).

Kiitos!

Toiminnan ekologinen, taloudellinen, sosiaalinen ja
kulttuurinen vastuullisuus
= kestävä hevosmatkailu

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Hämeen liitto
Regional Council of Häme